

Lipka[☝]

Výroční zpráva

2021

VÝUKOVÉ PROGRAMY

599 odvedených výukových programů

3 020 hodin výuky (téměř 126 celých dní)

12 184 účastníků

KROUŽKY A KLUBY

461 členů v 32 zájmových kroužcích

10 zájmových klubů, 25 akcí

pro 218 účastníků

TÁBORY

24 pobytových táborů pro 640 účastníků,

trvaly celkem 158 dní

53 příměstských táborů pro 1 015 účastníků,

trvaly celkem 241 dní

*„Protábořili jsme
více než rok!“*

VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ

97 akcí pro 2 137 účastníků,

trvaly celkem 785 hodin

AKCE A KURZY PRO DĚTI A DOSPĚLÉ

35 akcí pro širokou veřejnost

3 476 účastníků

VYSOKOŠKOLSKÁ VÝUKA

28 předmětů

na 4 fakultách 3 univerzit

698 hodin výuky

OBSAH

1 SEZNAMTE SE S LIPKOU	3	9 EDIČNÍ CENTRUM LIPKY	24
O Lipce	3	10 EKOPUBLIKA	25
30 let Lipky	4	11 NAŠE TÉMATA	26
Pět pracovišť Lipky	6	Zahrady Lipky	26
2 VÝUKOVÉ PROGRAMY LIPKY	8	Zahradní terapie na Lipce	27
3 KROUŽKY, KLUBY A VÍKENDOVKY	10	Podnikavost	28
Kroužky a kluby	10	Učíme venku!	29
Víkendové výpravy	10	12 LIPKA ZA ČASŮ KORONY	30
4 TÁBORY	13	13 PROJEKTY LIPKY	31
5 AKCE A KURZY PRO DĚTI I DOSPĚLÉ	16	Lipka jako realizátor projektu	31
6 VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ	18	Lipka jako partner projektu	34
7 SPOLUPRÁCE SE ŠKOLAMI	20	14 FINANCOVÁNÍ A HOSPODAŘENÍ	35
8 VYSOKOŠKOLSKÁ VÝUKA	21	15 PŘEHLED ZAMĚSTNANCŮ	37
Vyučované předměty	21		
Soutěž diplomových prací	22		

Milí příznivci Lipky,

než nahlédnete do zprávy o činnosti Lipky v roce 2021, dovoluji si zmínit několik významných okolností a událostí.

Rok byl stále hodně ovlivněný pandemií covid-19 – první polovina roku se nesla v duchu pokračujících plošných omezení včetně uzavřených škol. Naši pedagogové jezdili s výukovými programy do škol, proběhla řada webinářů. Rychta vařila pro veřejnost, starali jsme se o děti zdravotníků, policistů a jiných profesí spolu s organizací VIDA! a postupně i na Rozmarýnku a na Lipové. Pomáhali jsme v Dětském domově ve Vranově. Omezení nás přiměla vytvořit velmi netradiční formát tradiční akce Den Země – vznikla online hra, která bude dostupná na Kraví hoře až do června 2022.

Před letními prázdninami přilétlo na jižní Moravu zničující tornádo. Opět jsme našli formu pomoci – zapojili jsme se do organizace programu pro děti ze zasažených oblastí. To vše v době, kdy všechna naše pracoviště pořádala rekordní počet táborů.

Po prázdninách se zdálo, že se život vrací do běžných kolejí – každý den se uskutečnily výukové programy pro stovky žáků, odpoledne se scházely kroužky, o víkendech pořádaly výpravy a akce pro veřejnost. Radost z konce omezení byla vnímána všemi a všude.

Radostně jsme oslavili 30 let fungování a zveřejnili **na webu** 30 inspirací pro lepší budoucnost. Zahrada U Řeky získala Evropskou cenu pro ekologické zahradničení (zvláštní ocenění poroty v kategorii Zahrady pro zdraví, péči a terapii). Radost Lipce přineslo i udělení Ceny Josefa Vavrouška její ředitelce za dlouhodobý přínos v rozvoji environmentálního vzdělávání a také ocenění děkana pedagogické fakulty Masarykovy univerzity Aleně Uhříčkové cenou Pedagog roku.

U pracoviště Jezírko vznikla nová a hlavně bezpečnější zastávka MHD a do lesa v nejbližším okolí jsme vysázeli 700 sazenic převážně listnatých stromů. Pracoviště Lipová dokončila rekonstrukci interiérů – vznikla nová řemeslná učebna, dílna a kancelář pro pedagogy. Rozmarýnec u vstupu do zahrady zabudoval nádrž na dešťovou vodu a provedl terénní úpravy.

Nechali jsme si spočítat uhlíkovou stopu a zahájili proces ekologizace provozu pracovišť. Mimo jiné i proto, abychom mohli do klimatického vzdělávání zakomponovat praktické ukázky. Úročíme poznatky ze zahradní terapie a vytvořili jsme zcela novou nabídku pro školy se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Vzdělávání k podnikavosti postoupilo o velký kus dál. Podařilo se nám uskutečnit první ze série setkání ředitelů, kteří začlenili nebo chtějí začlenit podnikavost do programů svých škol.

Rok 2021 začal covidově posmutněle, ale následně se proměnil na rok plný radostné práce. Netušili jsme, jak moc změní svět následující únor. Snad bude možno za rok opět napsat, že nezačal dobře, ale skončil nadějně.

Žijme nadějí a pospolitostí.

Hana Korvasová, ředitelka Lipky

O LIPCE

Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání je jednou z největších a nejstarších organizací v České republice věnujících se environmentální výchově dětí i vzdělávání dospělých. Jejich výukových programů se za rok zúčastní bezmála 25 000 žáků, někteří přijdou na půl dne, jiní zde stráví celý týden nebo vyjedou s lipkovými pedagogy na školu v přírodě. Během odpolední se pracoviště Lipky plní dětmi navštěvujícími volnočasové kroužky a kluby. O prázdninách a ve dnech volna pořádá Lipka také celou řadu příměstských i pobytových táborů. Zejména rodiny s dětmi mají ve velké oblibě víkendové akce pro veřejnost, tematicky většinou navázané na tradiční svátky, roční období nebo důležité dny pro přírodu. Lipka se věnuje také učitelům – nabízí jim velké množství vzdělávacích seminářů, exkurzí a dalších akcí.

Lipka spolupracuje s řadou škol a univerzit nejen v Jihomoravském kraji. Má statut fakultního zařízení Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Je příspěvkovou organizací Jihomoravského kraje a členským střediskem celostátní Sítě středisek ekologické výchovy Pavučina. V rámci svého Edičního centra vydává množství publikací, klíčů a pomůcek či her, které pomáhají pedagogům i dětem učit (se) o přírodě. Je zapojená do celé řady českých i mezinárodních projektů, ať už jako partner, či přímo nositel projektu. Na svých pracovištích využívá Lipka k výuce certifikované přírodní zahrady, jejichž význam a věhlas neustále roste. Svým komplexním přístupem k environmentálnímu vzdělávání inspiruje ostatní organizace nejen v České republice, ale i v okolních zemích.

30 LET LIPKY

-
- 1991** Lipka je na světě! Veřejnosti se otevírají brány Lipové. Probíhá první Den Země, kroužky, kluby a tábory, první výukový program.
- 1999** Rozrůstáme se o druhé pracoviště; v Jundrově se usidluje Rozmarýnek.
- 2000** Koná se první krajská konference k environmentální výchově pro pedagogy; dnes je znáte jako KONEV a Konvička.
- 2002** Vydáváme se za hranice Brna a otvíráme Rychtu v Krásensku.
- 2004** Roztahujeme svou náruč až do Soběšic, vzniká Jezírko.
- 2005** Získáváme první dotace z EU na projekt Síť EVVO v JMK.
- 2009** K lipkové rodině se přidává zatím nejmladší pracoviště, Kamenná. A Lipka má novou vizuální identitu.
- 2010** Zahájíme činnost Edičního centra Lipky, otevíráme podzemní učebnu na pracovišti Lipová a novou budovu pro ubytování a stravování na pracovišti Jezírko.

Vyrážíme do přírody: startuje první pobyt na Jezírku a první škola v přírodě pracoviště Rozmarýnek.

2011

Začínáme rozvíjet zahradní terapii v Česku.

2013

Otevíráme nově zrekonstruovaný ekodům na Rozmarýnku. Koná se první Ekoolympiáda a první ročník soutěže středoškolských prací.

2014

Světlo světa spatřil unikátní Floramobil, který umí přivést zahradu až k lůžku těm, kteří již do zahrady sami nemohou.

2016

Organizujeme první národní konferenci EVVO – Pět oken do ekovýchovy.

2017

Jsme spoluzakladateli platformy Učíme se venku.

2018

Otevíráme zahradu U Řeky nedaleko Kamenné. Vzniká metodika Venkovní výuka a růžky už vystrkuje i podnikavost. Jsme spoluzakladateli Asociace zahradní terapie ČR.

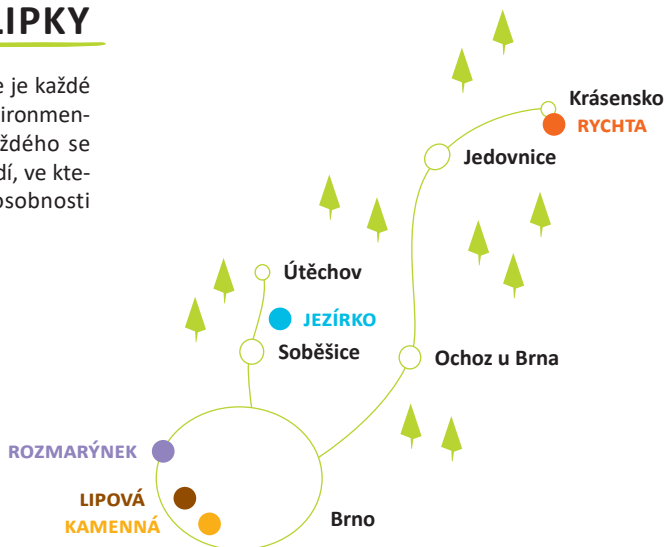
2019

Hledáme nové cesty vzdělávání, zejména online, v souvislosti s pandemií covid-19.

2020

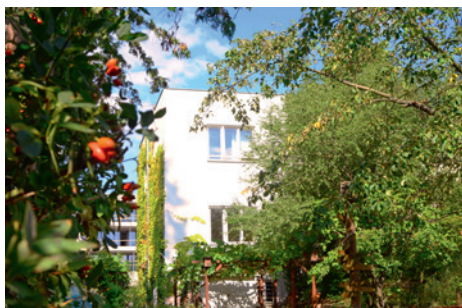
PĚT PRACoviŠŤ LIPKY

Mají mnoho společného, a přece je každé jedinečné. Všechna se věnují environmentální výchově, ale v činnosti každého se odráží přírodní i kulturní prostředí, ve kterém se nacházejí, stejně jako osobnosti lidí, kteří zde pracují.

LIPOVÁ

Třicet let výukových programů, kroužků, táborů, vzdělávání učitelů a akcí pro veřejnost s převažujícím zaměřením na původ věci a práci s přírodními materiály.

ROZMARÝNEK

Třidvacet let zaměřuje své úsilí převážně na výuku jednoduchých programů pro školy ve své certifikované přírodní zahradě nebo v nízkoenergetickém ekodomě a na pobytové programy pro žáky základních škol na terénních základnách mimo Brno.

RYCHTA

Praktickou terénní přírodovědu už téměř dvacet let vyučuje v rámci pobytových i jednodenních programů pro středoškolačky a starší žáky základních škol.

JEZÍRKO

V sedmnácti letech je plné energie a neustále chňape po dalších a dalších příležitostech, kromě výuky jednodenní pořádá i pobytové výukové programy o lese v lese za plotem, o který zaměstnanci, děti a dobrovolníci rádi pečují, přílehlá přírodní zahrada slouží mladým badatelům.

KAMENNÁ – VZDĚLÁVACÍ CENTRUM ALEŠE ZÁVESKÉHO

Nejmladší, teprve třináctileté pracoviště Lipky, které se specializuje na vzdělávání dospělých, vysokoškoláků, seniorů a zejména pedagogů, pro které pořádá vzdělávací kurzy i dlouhodobé programy podpory zaměřené na venkovní výuku, zahradní pedagogiku a klimatické vzdělávání.

VÝUKOVÉ PROGRAMY LIPKY

599 odvedených výukových programů pro **12 184** účastníků

3 020 hodin výuky (téměř **126** celých dní)

Cílem Lipky je vzbuzovat v dětech zájem o přírodu a utvářet v nich odpovědný přístup k životnímu prostředí a všemu živému. Mateřským, základním i středním školám proto nabízíme jednodenní i vícedenní pobytové výukové programy s rozmanitým zaměřením – od seznamování s živočichy i rostlinami v našem okolí, přes práci s přírodními materiály, vaření z toho, co nám nabídne zahrada, až po témata s globálním přesahem. Díky možnosti vyjet ze školy do přírodovědně zajímavých lokalit proniknou žáci hlouběji do vztahů v přírodním dění.

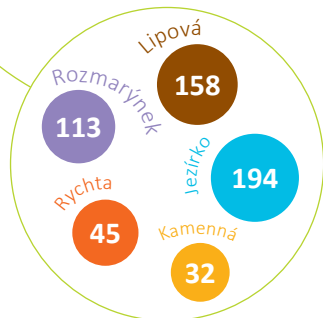
Kvůli pokračující pandemii covid-19 se výuka rozběhla až během května. V prvních měsících roku 2021 jsme s některými upravenými, či zcela nově pro tento účel vytvořenými programy za dětmi vyjžděli přímo do škol. Takto vznikl program o bylinách *Za dveřmi roste poklad*, který jsme od září úspěšně začlenili i do výuky na pracovišti Lipová.

Do nabídky výukových programů jsme zařadili nové programy o problematice klimatické změny pro žáky 2. stupně ZŠ a SŠ a také program *Učíme se v přírodě*, v rámci kterého vyrážíme na zajímavá místa v blízkosti škol, abychom se zde učili přírodu vnímat, poznávat a zkoumat. Nově také nabízíme dva programy, které se věnují soužití divokých zvířat a člověka – *Kam se plazi plazí a Ptačí příběhy*.

Po roce a půl, kdy školy nemohly kvůli pandemii jezdit na vícedenní akce, jsme zaznamenali obrovskou chuť po absolvování pobytových programů. Byli jsme rádi, že učitele oslovily nové programy, např. *Probádejte svět* na Jezírku, který je věnovaný badatelskému způsobu výuky, či *Krasový pobyt* na Rychtě.

JEDNODENNÍ EVP

542 programů pro **10 606** účastníků,
celkem trvaly **1 814** hodin

POBYTOVÉ EVP

57 pobytových programů pro **1 578** účastníků,
celkem trvaly **1 206** hodin vzdělávání

KROUŽKY A KLUBY

461 členů v 32 zájmových kroužcích

10 zájmových klubů, 25 akcí pro 218 účastníků

V zimě a na jaře roku 2021 byla činnost našich kroužků výrazně omezena pandemií. Některé kroužky probíhaly on-line, ostatním jsme v době, kdy nemohli přijít na Lipku, posílali alespoň náměty na činnosti elektronicky. Od září se kroužky rozběhly přes některá přetrvávající omezení naplno.

Velký zájem zaznamenaly tvořivé kroužky pro starší účastníky. Děti zkoušely náročnější techniky práce se dřevem ve vybavené dílně, tvořily nádoby na sukulenty a vyřezávaly lžičky ze dřeva. Netradiční výzvu přineslo venkovní vaření; děti degustovaly popkorn připravený na ohni za pomoci dvou cedníků nebo knedlíky s jahodami v kotlíku.

Klub Envimamky se rozrostl o nové členky z řad maminek na mateřské dovolené a jejich malé děti. Na pravidelných setkáních sdílí tipy k environmentálně šetrnému životu a vzájemně se inspirují a podporují. Vyměňují si hračky, vyrábí dárky bez obalu, pečou zdravé a nízkouhlíkové cukroví, sdílí domácí „ekovychytávky“.

VÍKENDOVÉ VÝPRAVY

Naše víkendové kluby pořádají jedno- i vícedenní výpravy do přírody, při nichž s dětmi zažíváme různá dobrodružství, učíme se v přírodě šetrně pobývat a třeba se i zapojit do její praktické ochrany. V roce 2021 bohužel nebylo možné kvůli pandemii covid-19 většinu akcí uspořádat.

Přesto se některé výpravy nakonec povedlo uskutečnit. Rychtovní klub *Víkendovky nejen pro středoškoláky* vyrazil v červnu na Pálavu zkoumat téma klimatické změny a sucha v krajině. *Podzimní výprava* zavedla účastníky na 30 km dlouhé putování se šiframi a přežitím v přírodě. *Kulšci* z Lipové v Moravském krasu prozkoumávali život pravěkých lovců, Rozmarýnek tradičně organizoval výpravy fotografického klubu *Foton*, např. do brněnské ZOO, kde účastníci svými fotoaparáty lovili vlky, medvědy a jiné šelmy. Výprava *Ornitologického klubu* se vydala na putování Pálavou za zimními ptačími hosty.

KROUŽKY

LIPOVÁ

173 členů kroužků

Bobřici
Chrostíci
Klub Envimamka
Kulišci
Mravenci
Nezmárci
Nezmaři
Pampelišky
Píďalky
Sojky
Šídla
Tvořivé Ještěrky

RYCHTA

9 členů kroužku

Estavela

ROZMARÝNEK

101 členů kroužků

Badatelé
Koumáci
Kutílci
Maškrtníci
Norníci
Pušťíci
Salamandr
Špalíčci

KAMENNÁ

14 členů kroužků

Jógou ke zdravému
životnímu stylu

Košíky

JEZÍRKO

164 členů kroužků

Brablenci
Brhlíci
Čmeláci
Klub skřítka Lesníčka
Kukláci
Kutílská dílna
Larvičky
Pestřenky
Svižníci

VÍKENDOVKY

Běžníci

Víkendovky
Lipová

*Devětsil**Foton*

Ornitologické
víkendovky

Lýkožrouti

Hmyzí
víkendovky

Víkendovky
nejen pro
středoškoláky

Senza klub

Víkendovky
Kamenná

TÁBORY

24 pobytových táborů pro 640 účastníků, trvaly celkem 158 dní

53 příměstských táborů pro 1 015 účastníků, trvaly celkem 241 dní

Pandemie covid-19 zasáhla především jarní tábory, které se vůbec neuskutečnily. Letní a podzimní tábory se již k naší velké radosti podařilo realizovat v plném rozsahu. Účastníci podnikavého příměstského tábora *Dřevěná dílna* si vytvořili hodnotné a užitečné výrobky ze dřeva, funkční hodiny a stolní hru. Velký úspěch měl navzdory počasí tábor *Lýkožroutů* v České Kanadě. Chladno a déšť prověřily vztahy mezi účastníky i jejich připravenost být na čas v nepohodlí, společně pracovat a překonávat překážky. Na pobytovém táboře *Avatar* táborníci zažili boj o přežití domorodé kultury i dilemata spojená s těžbou nerostných surovin.

Starší ostřílení táborníci se podíleli na záchraně historické budovy Panské rychty v Karlovicích v rámci *Workcampu ExpediceEKO*. Přírodovědný kemp pro nadané středoškoláky byl změřen na rekultivace a obnovu krajiny. Zavedl je do jižní části Moravského krasu, kde na vlastní kůži zkoušeli, jaké to je vrátit krajinu zpět přírodě. Na Rychtě malí táborníci spolu s rodiči pomáhali vrátit sílu strážkyni Země – Gaie. Přes přidání dalšího termínu se stále nedaří uspokojit velký zájem o tábory pro rodiče s dětmi.

POBYTOVÉ TÁBORY

LIPOVÁ

2 pobytové tábory pro 56 účastníků

Poklad z Isla de Iguana

Vikingové v čase draků a obrů

RYCHTA

6 pobytových táborů pro 153 účastníků

Expedice Bečva

(Re)kemp Moravský kras

Gaia a strom života (I.)

Mise Gaia (II.)

Tajné zprávy pro Zemi (III.)

Moravská Amazonie

ROZMARÝNEK

6 pobytových táborů pro 172 účastníků

Domašov pro rodiny

Po stopách noci

Strážci Země

Strážci Země - podzimní tábor

Tábor Dolní Radíkov

Workcamp Expedice EKO

KAMENNÁ

2 pobytové tábory pro 55 účastníků

Cesta tam a zase zpátky

*Letní tábor Divochů
a jejich přátel*

JEZÍRKO

8 pobytových táborů pro 204 účastníků

Da Vinci Code

Jak přežít

Léto s Leonardem

Příběh Mony Lisy

Za zrcadlem

Lýkožrouti v Kanadě

MEKKA 2021

Pobyt na Vyškovci

PŘÍMĚSTSKÉ TÁBORY

ROZMARÝNEK

27 příměstských táborů pro 488 účastníků

*A maluju, a maluju, a maluju
Dobrodružství s Bobem a Bobkem*

Ferda v přírodě

Kamenožrout

Karlík a továrna na čokoládu

Kdysi dávno v Ementálu I. a II.

Kolem se toč!

Lesní dobrodružství

Lesohraní I. a II.

LÉTO s.r.o. I. a II.

Lovci a sběrači

Mlsné jazyky

Na výlety za zvířaty

Otisky v blátě

Ptačí dobrodružství

Řemeslo má zlaté dno

Solitér

Spoušť

Stopaři z velkých plání

Vivat léto!

Vyšetřování ztráty třídní knihy I.

Z prvohor do Vily Löw-Beer v Brně I. a II.

Záhada v Zootropolis

RYCHTA

3 příměstské tábory pro 68 účastníků

Cestovatelé časem

Hobit aneb Cesta do Středozeemě

Transylvánie

LIPOVÁ

9 příměstských táborů pro 165 účastníků

Dřevěná dílna

Fantastičtí tvorové

Lapálie Křemílka a Vochomůrky

Pojďme spolu na tábor!

Putování s chutí

Strašidla kolem nás

Ve stínu pyramid

Výlet do pravěku

Podzimní tábor

KAMENNÁ

5 příměstských táborů pro 75 účastníků

Klimatická zahrada

Košikářské léto

Napněte plachty

Tajemný Špilberk I. a II.

JEZÍRKO

9 příměstských táborů pro 219 účastníků

Cesty do neznáma

Labyrintem času

Mezi póly

Návštěvníci

Pod napětím

Ptačí detektiv

Udělej/Urob si sám

Zatmění

Zmatky v Kosím hníždě

35 akcí pro širokou veřejnost, 3 476 účastníků

I ten, kdo Lipku nenavštěvuje pravidelně, může zavítat na některou z akcí, které pořádáme pro širokou veřejnost, zpravidla u příležitosti tradičních i méně tradičních svátků. Navzdory nepříznivé situaci kvůli pandemii covid-19 se přesto několik větších akcí povedlo uspořádat, byť někdy netradičním způsobem.

Den Země – netradičně online, ale přesto venku

Místo celodenní slavnosti, kam při přívětivém počasí zavítají tisíce lidí, připravila Lipka dvě venkovní online hry, které dětské hráče provedly světem hmyzu. Vše jen za pomoci chytrého telefonu, který děti příběhem hry i k jednotlivým stanovištím v parku na Kraví hoře vedl. *Dobrodružství v říši hmyzu pro mladší a Hledá se bombus pro starší* si pak týmy mohly zahrát až do června 2022.

Součástí netradičních „bezkontaktních“ oslav byly i stezky, které připravila pracoviště Lipky kolem svých působišť. Na stezce v okolí Jezírka se mohly rodiny dozvědět různé zajímavosti o běžných druzích hmyzu v naší přírodě, v lese u pracoviště Rozmarýnek byla připravena stezka odkrývající tajemství stromů a lesní půdy a jedinečnosti některých jejích hmyzích obyvatel. Lipová nachystala hmyzí stezku v přírodní zahradě pro nejmenší děti. Na stezce u Rychty mohly rodiny zkoumat přírodní procesy a pomocí pokusů zjišťovaly, jak fungují přírodní barviva, koloběh živin, čištění vody či klimatická funkce stromů.

Báječné akce pro veřejnost

VÍKEND OTEVŘENÝCH ZAHRAD navštívily i díky mimořádně povedenému počasí desítky lidí. Účastníci se seznámili s přednostmi přírodních zahrad, s prvky permakultury a vznikající klimatickou zahradou, opekli hady z těsta a děti se vyřádily ve slámovém bludišti.

LÉTO V ZAHRADĚ pro seniory zahrnovalo kromě pobytu v přírodní zahradě i ukázky výroby a použití jích a postřiků z rostlin, přednášku Dany Kellnerové o canisterapii s praktickými ukázkami, pečení kynutých placek s pestem, výrobu bylinkových solí a dřevěných cedulek k rostlinám do záhonů či truhlíků.

ZAHRADNÍ INSPIRACE přivítala seniory, kteří si vyrobili podzemní dekorace, ochutnali zelňáky pečené na plátech v tee-pee i kvašenou zeleninu, ušili si látkový sáček na bylinkový čaj a vyslechli přednášku o kořenech rostlin a jejich využití.

SLAVNOSTI PODZIMU na Jezírku připomněly 30. narozeniny Lipky. Nejmenší účastníci si mohli vyrobit pexeso ze žaludových čepiček, krmítko pro ptáky, dekoraci z podzemních přírodnin nebo třeba levandulový polštářek.

PRO BRNĚNSKÉ DNY PRO ZDRAVÍ Rozmarýnek uspořádal každoroční Koloběžkování a Jundrovský rygol – závod koloběžek a orientační závod pro děti i dospělé v okolí pracoviště a v oboře Holedná. Také již tradiční teoretické Okénko do permakultury bylo doplněno praktickým workshopem Jak na zelenou střechu. Pokračovaly i tvořivé Keramické soboty.

OD MARTINA DO TŘÍ KRÁLŮ jsme oslavili netradičně – místo akce pro veřejnost jsme připravili Zimní stezku za zvířátky, kterou si rodiny s menšími dětmi mohly projít samostatně a přitom plnit hravé úkoly, při kterých se dozvěděly, jak se vybraní živočichové připravují na zimu. Pro čtenáře byla připravena hra v sadu také na téma zvířat.

SVATOMARTINSKÁ SLAVNOST na Rozmarýnku tradičně spojená s ochutnávkou rohlíčků a vyráběním lampionů letos zazářila jen v podobě lampionového průvodu Jundrovem.

Kurzy, workshopy a exkurze

3 exkurze pro **69** účastníků

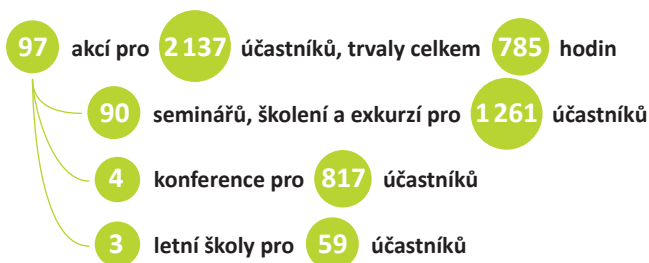
5 tvořivých kurzů pro **34** účastníků

3 zahradní akce pro **30** účastníků

Zejména v první polovině roku se kvůli pandemii covid-19 rušila většina kurzů a workshopů, výjimečně se přesouvaly do online prostředí. Na konci prázdnin už si mohli účastníci užít Řemeslné léto, děti prozkoumaly Zoo pod nohama, zájemci vyrobili keramického anděla. Před Vánoci jsme oslavili Adventní Lipku a tvořili Dárčky bez nakupování. Celkem nám pandemická situace dovolila uspořádat 11 akcí pro 133 lidí, speciální exkurze se dočkali i úředníci z Jiho-moravského kraje, kteří vyrazili za inspirací do firmy LIKO-S.

VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ

Nabídkou seminářů, exkurzí, konferencí i dlouhodobou podporou aktuálních témat a metodických přístupů ve školách Lipka přispívá ke změnám v českém školství. Schopnost odpovědně jednat ve prospěch přírody a druhých lidí považujeme za klíčovou dovednost současného světa, a v našich vzdělávacích kurzech se snažíme učitele inspirovat, aby takto zaměřená výuka jejich žáky bavila a naplňovala. Co jsme pro to udělali v roce 2021?

Vrhli jsme se na klima, respektive klimatickou změnu

Téměř 150 učitelů MŠ, ZŠ a SŠ se na konferencích Konev a Konvička dozvíдалo, jak o tomto těžkém (těžko pochopitelném, těžko řešitelném a těžko předatelném) problému učit. U učitelů starších žáků jsme se zaměřili na uhlíkovou stopu, u mladších na to, jak zlepšit stav našich lesů. Přes 300 ekopedagogů z celé republiky pak hostila konference Krajina pro život, která upozorňuje na nutné změny právě v kontextu změny klimatu.

Podporovali jsme učení venku. Za covidu, i bez něj

Přímo ve školách formou konzultací metodiky Venkovní výuky, na našich seminářích a webinářích věnovaných hrám, badatelství, rozvoji vztahu k přírodě, budování školních přírodních zahrad, i na exkurzích a letních školách, kde se učitelé učili, jak učit bez učebnic. Že je o učení (se) venku velký zájem, ukazuje i Repetitorium terénní přírodovědy, které bylo přeplněné během pár dní. Proběhla i nová letní škola, metodická, zaměřená na překonávání bariér k výuce venku.

Inspirovali jsme ke změně přístupu k výuce

Chyba je kámoš; Formativní hodnocení proč a jak; Jak na redukcí učiva; Karle, nevyrušuj – to jsou názvy seminářů zaměřených na klíčové aspekty změn ve školském prostředí. Praktickou inspiraci v podobě hledání cest k udržitelnosti přinesly i rukodělné kurzy *Hračkárna, Řemeslné léto* či *Kurz permakulturního designu a Písničky z herbáře*. Lipka jako člen SKAVu (Stálé konference asociací ve vzdělávání) podporuje výuku zaměřenou na úspěch a rozvoj každého žáka, a také na vzdělávání orientované na budoucnost.

Klimatická změna, venkovní výuka i nové trendy ve vzdělávání hodně ovlivňují i každoroční dlouhodobý kurz Koordinátora environmentální výchovy (tzv. specializační studia).

„Intenzivní 250hodinový kurz je mezi učiteli stále oblíbený nejen díky snaze o aktuálnost a praktičnost, ale velkou roli hraje snaha lektorů učitele propojit silnými společnými zážitky. Pravidelně se tak ze skupiny na počátku vážných individualit vytváří parta kamarádů, kteří se chtějí dál potkávat. A to je pro další rozvoj environmentálního vzdělávání klíčové.“

Hana Mikulicová, pedagožka a vedoucí pracoviště Kamenná

Nezapomněli jsme ani na vzdělávání nás samotných; proběhlo několik Lipškoliček pro zaměstnance. Hned v lednu jsme uspořádali interní Veletrh EVP a zabývali se inkluzí, v březnu jsme se učili vyrovnat s environmentálním žalem. V létě jsme vyrazili do terénu a učili se fotit různé situace pod vedením profesionálních fotografek, v listopadu jsme se podívali na zoubek dezinformací.

SPOLUPRÁCE SE ŠKOLAMI

Lipka koordinuje mezinárodní program **EKOŠKOLA**, díky kterému děti zlepšují životní prostředí v místě, kde žijí. Poskytujeme podporu celkem 43 školám, které jsou na cestě k prestižnímu mezinárodnímu ocenění. Nabízíme jim programy, semináře, materiály i konzultace. Na 20 škol se zapojilo do *Kampaně obyčejného hrdinství* a pustilo se do výzev, které podporují udržitelný způsob života, 11 škol zrealizovalo miniprojekty. V těch děti zlepšily třídění odpadu, chránily ptáky před nárazy do skel nebo se zaměřily na podporu lokálního jídla.

Metodický program **ŠKOLA PRO UDRŽITELNÝ ŽIVOT** se daří v Jihomoravském kraji rozšiřovat jak díky roli Lipky jako krajského koordinátora, tak díky projektu *Implementace KAP JMK II*, ve kterém je realizace programu ve školách zahrnuta. V roce 2021 bylo v programu nově zapojeno 16 základních či středních škol. Některé z nich realizovaly i žákovské miniprojekty; úpravu prostranství kolem pomníku, vytvoření odpočinkové místnosti pro žáky se speciálními potřebami či mozaikové kurzy pro veřejnost.

EKOOLYMPIÁDA – Krajské kolo celorepublikové náročné soutěže pro týmy středoškoláků pořádá pracoviště Rychta již tradičně na podzim. V kalendářním roce 2021 však proběhla kola hned dvě. Jedno na jaře – odložené z podzimu kvůli pandemické situaci se i na jaře konalo téměř v onlině podobě, praktický terénní úkol však zůstal zachován. Zúčastnilo se 5 týmů. Podzimní kolo už proběhlo klasicky, třídním setkáním 8 přihlášených týmů. Tématem byly rekultivace a praktická část spočívala v návrhu způsobu následného využití území; proběhla v právě rekultivované části lomu v Olšanech.

MRKEV A MRKVIČKA – Lipka koordinuje programy Mrkev a Mrkvička v rámci Jihomoravského kraje. V roce 2021 bylo do programu Mrkev přihlášeno 70 subjektů a do Mrkvičky 148. Patří mezi ně školy, školky, rodinná a volnočasová centra a dětské kluby. Přihlášeným jsou 4x ročně zasílány metodické časopisy *Bedrník* pro Mrkev, nebo bulletin *Mrkvička* pro program Mrkvička s tipy na aktivity ekologické výchovy. Za rok 2021 bylo odesláno 872 časopisů. Zároveň přihlášení dostávají e-maily s informacemi o různých akcích a seminářích pro učitele i žáky.

28 předmětů na 4 fakultách 3 univerzit

698 hodin výuky

I v roce 2021 pokračovala dlouhodobá spolupráce Lipky s Masarykovou univerzitou, Univerzitou Palackého v Olomouci a Mendelovou univerzitou v Brně. Na Masarykově univerzitě spolupracujeme s katedrami primární pedagogiky, sociální pedagogiky, katedrou tělesné výchovy a výchovy ke zdraví na Pedagogické fakultě, katedrou environmentálních studií na Fakultě sociálních studií a Přírodovědeckou fakultou. Jako fakultní zařízení Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity se zapojujeme také do pedagogicko-psychologických a učitelských praxí. I rok 2021 byl ovlivněn pandemií covid-19 a velká část naší výuky probíhala v online podobě. Za úspěch považujeme to, že jsme i přes tuto komplikaci dokázali najít cesty, jak učit předměty co nejvíce prakticky a s využitím aktivizujících výukových metod.

VYUČOVANÉ PŘEDMĚTY

MASARYKOVA UNIVERZITA M U N I

Pedagogická fakulta

Školní pedagogika 2 – problémy vyučování a učení – kombinované studium

Školní pedagogika 2 – problémy vyučování a učení – prezenční studium

Úvod do ekologické výchovy

Environmentální vzdělávání

Úvod do environmentální edukace

Environmentální výchova 1: Praktikum z environmentální výchovy pro vychovatele

Environmentální výchova 2: Environmentální myšlení pro vychovatele

Environmentální výchova 3: Praktikum z environmentální výchovy pro vychovatele

Ekologie ve výchově ke zdraví – kombinované studium

Ekologie ve výchově ke zdraví – prezenční studium

Přírodní zahrady – jaro, léto

Přírodní zahrady – podzim, zima

Zahradní terapie pro pedagogy

Environmentální a multikulturní praxe

Přírodovědecká fakulta

Didaktika environmentální výchovy

Nepovinný environmentální seminář KAPKA

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Univerzita Palackého
v Olomouci

Přírodovědecká fakulta

Regionální výuka
Základy didaktiky péče o životní prostředí
Praktikum environmentální výchovy
Environmentální výchova
Environmentální aspekty výuky na školách
Úvod do ekologické a globální výchovy
Environmentální a globální výchova na zdravotním kurzu
Ekologická výchova a environmentální vzdělávání
Řešení konfliktních situací
Inovativní směry ve vzdělávání
Zážitková (a) environmentální výchova v přírodě

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Mendelova
univerzita
v Brně

Lesnická a dřevařská fakulta

Výchova k ochraně přírody a krajiny

SOUTĚŽ DIPLOMOVÝCH PRACÍ

Slavnostní vyhlášení 19. ročníku Soutěže diplomových prací proběhlo netradičně kvůli nouzovému stavu v komorním provedení 6. prosince 2021 na krajském úřadě v Brně. Do soutěže přihlásili studenti 25 prací, z toho 10 bakalářských a 15 diplomových. Komise hodnotitelů ocenila čtyři bakalářské práce a pět diplomových prací.

V KATEGORII BAKALÁŘSKÝCH PRACÍ ZÍSKALI OCENĚNÍ:

1. **Bc. Petr Hubatka:** *Ohrožené druhy rostlin na pomezí Chřibů a Ždánického lesa a jejich vegetační kontext*
2. **Bc. Marek Soška:** *Netopýři města Brna*
3. **Bc. Jan Pikna:** *Kapková závlaha zemědělských ploch*

V KATEGORII DIPLOMOVÝCH PRACÍ ZÍSKALI OCENĚNÍ:

1. **Mgr. Barbora Adamková:** *Obecne vlastnené zdroje obnoviteľnej energie v kontexte energetickej demokracie*
2. **Ing. Mgr. Mořic Jurečka:** *Ovlivňují pachové ohradníky chování zvěře?*
3. **Mgr. Alan Strunga:** *Hodnocení interní expozice brněnské populace*

CENA 1. NÁMĚSTKA HEJTMANA JMK

Mgr. Zuzana Slámová: *Vizuální reprezentace přírody jako součást přesvědčování*

CENA ŘEDITELKY LIPKY

Ing. Petra Kunovská: *Optimalizace uspořádání a využívání krajiny z pohledu ochrany a podpory biodiverzity*

CENA KOMISE HODNOTITELŮ

Bc. Zdenko Večerík: *Křísí vybraných opuštěných vojenských výcvikových prostorů v České republice*

Anotace dvaceti vybraných prací najdete ve sborníku *Studenti pro Jihomoravský kraj 2021*.

EDIČNÍ CENTRUM LIPKY

Malé vydavatelství Lipka letos oslavilo milník – poprvé se povedlo splnit ediční plán. A to covidovým omezením, karanténám a izolacím navzdory. Podařilo se vydat dlouho připravovanou metodiku **Poselství Velikonočního ostrova**, která se všemi hravými přílohami, inspirativními náměty a příručkami pro mladší i starší žáky tvoří nejrozsáhlejší dílo pro učitele, které Lipka kdy vydala.

Nových produktů se nedočkali jen učitelé; na podzim začal v naší nabídce „zpívat“ kapesní atlas **Ptáci v přírodní zahradě**, potěšit a inspirovat jsme se mohli obrázkovými kartami s citáty českých myslitelů o životním prostředí **Kamínky na dlani**, které mile překvapí i překladem do angličtiny. Poznávat půdní breberky pomohla podložka s klipem **Půda pod lupou oživá**. Hitem mezi pomůckami k badatelství se staly nové **krabičkové lupy**, úspěchy slavila i podložka **Život ve vodě**.

Nejen pro učitele pak slouží nová týmová hra **Klíč k Rapa Nui**. Posledním edičním počinem se stala klimatická kuchařka **Planeta na talíři aneb Recepty pro budoucnost**, která nabízí nejen 30 receptů pro všechna roční období, ale i tipy na hry, jedlé plevele a informace o uhlíkové stopě potravin.

Že životní prostředí už není jen okrajové téma ani v mainstreamových médiích, to dokazují více než dvě stovky článků, kterými se administrátoři Ekopubliky museli v tomto ročníku prokousat. Odborná porota pak ohodnotila dvacítku semifinálových článků a rozhodla o výsledném pořadí.

Slavnostní udílení cen za environmentální publicistiku a vyhlášení vítěze se po roční pauze konalo opět naživo v rámci 5. Národní konference EVVO a environmentálního poradenství s názvem Krajina pro život. Cenu si odnesla redaktorka **Eliška Černá z Deníku N** za článek *Zemědělec vrací do krajiny tůně i remízky, platí to z dotací*. V ročníku 2020 byla poprvé v historii udělena také Cena ředitelky Lipky za mimořádný počín na poli environmentální publicistiky, který vzhledem k pravidlům Ekopubliky nelze hodnotit nastavenými kritérii. Získala ji redakce **Aktuálně.cz za klimatický speciál Planeta v nouzi 2**. **Video-medailonky** všech finalistů si můžete přehrát na webu.

„S potěšením sledujeme neustále se zvyšující počty autorek a autorů kvalitních článků o problémech životního prostředí u nás i ve světě. Za dosavadních pět ročníků se do finále Ekopubliky dostalo celkem 32 výrazných novinářských a publicistických osobností z 10 médií. K naší radosti mezi nimi nechybějí ani zástupci nejmladší žurnalistické generace,“ těší se zakladatel Ekopubliky Aleš Máchal.

Ekopubliku letos popáté společně uspořádaly čtyři organizace: Kulturní noviny – vydavatelské a mediální družstvo, Nadace Veronica, Katedra environmentálních studií FSS MU a Lipka. Snahou organizátorů je podpořit schopné novináře ochotné psát o environmentálních rizicích lidského počínání fundovaně a zároveň srozumitelně pro širokou veřejnost. Administrátorem Ekopubliky je Lipka.

Eliška Černá, Deník N

redakce Aktuálně.cz

ZAHRADY LIPKY

Stejně jako v roce 2020, pandemická situace příliš nepřála využití lipkových zahrad veřejností a pro výuku, ale zahradám samotným dala čas na pokračování rekonstrukcí a budování nových prvků.

Většina z nich cílila na podporu biodiverzity, adaptační a mitigační opatření a jejich pedagogické využití. Vznikly nové zelené střechy na Lipové, Rozmarýnku a Kamenné, dešťové zahrady na Jezírku a v zahradě U Řeky, kde přibyl africký záhon a rybízová alej, na Rychtě hmyzí hotely a úkryty pro pomocníky ze živočišné říše. Nevynechali jsme ani výsadby stromů, keřů a trvalek ve všech lipkových zahradách a jejich okolí. Na Jezírku kromě nového jezírka spojeného s dešťovým záhonem byly dokončeny ukázkové výsadby svahů u nové autobusové zastávky.

Zejména na Lipové strávily v zahradě celý březen děti v rámci celodenní péče o děti potřebných profesí v období pandemie covid-19. V létě se ve všech zahradách konaly příměstské tábory a od podzimu opět kroužky a EVP. Proto byl také rozšířen mobiliář až po dřevěné altány, pec na chleba, tee-pee, vrbové chýše a králíkárnou s výběhem nejen v Brně a na Rychtě, ale i na terénní základně v Podmitrově.

Přes velice krátkou sezónu navštívilo naše zahrady mnoho účastníků výukových programů, vzdělávacích seminářů a akcí pro veřejnost. Stále častěji jsou cílem exkurzí za příklady dobré praxe zájemců z celé ČR i zahraničních partnerů. Zahrady se pravidelně otvírají široké veřejnosti o Víkendů otevřených zahrad, důstojným prostorem byly i pro oslavy třiceti let Lipky.

Nepřerušilo se ani poradenství k přírodním a jedlým školním zahradám a certifikační proces Školních přírodních zahrad.

ZAHRADNÍ TERAPIE NA LIPCE

V uplynulém roce vznikla elektronická nabídka speciálních výukových programů navazujících na výsledky projektu BUDKA a EDUGARD. Díky tomu se žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mohou účastnit programů vytvořených přímo jim na míru na všech čtyřech brněnských pracovištích (Jezírko, Lipová, Rozmarýnek i Kamenná).

Velkým úspěchem bylo speciální ocenění zahrady U Řeky v soutěži European Award for Ecological Gardening. Zahrada U Řeky získala Evropskou cenu pro ekologické zahradničení – zvláštní ocenění poroty v kategorii Zahrady pro zdraví, péči a terapii. Na evropské úrovni jsme se dostali na krásné druhé místo mezi nejlepšími terapeutickými zahradami hned za vítězným projektem terapeutické zahrady v holandském vězení.

Lipka úzce spolupracuje s Katedrou speciální pedagogiky MU. Kromě volitelného předmětu *Zahradní terapie pro pedagogy* na jaře, naběhla v podzimním semestru nová akreditace *Zahrada jako bezpečné sociální prostředí*, oba předměty jsou již zařazeny mezi povinné volitelné pro studenty denního i dálkového studia, a tak je absolvuje více studentů.

Lipka hraje klíčovou roli ve vzdělávací činnosti Asociace zahradní terapie, ale podílí se i na organizaci a rozvoji jejích dalších činností.

PODNIKAVOST

„Kompetenci k podnikavosti se rozumí schopnost využívat příležitosti a nápady a vytvářet z nich hodnoty pro ostatní. Její podstatou je tvořivost, kritické myšlení a řešení problémů, iniciativa a vytrvalost a schopnost spolupracovat s ostatními s cílem plánovat a řídit projekty, které mají kulturní, společenskou nebo komerční hodnotu.“

Evropský referenční rámec klíčových kompetencí pro celoživotní učení

Výchova k podnikavosti trénuje žáky a studenty pro život – připravuje je na zvládání rychlých a častých změn, které přinese 21. století do všech oblastí jejich života. Ale pozor, podnikavost není totéž, co podnikání. Zahrnuje totiž řadu dovedností potřebných pro běžný život, bez ohledu na to, zda k podnikání dojde. Lipka se dlouhodobě věnuje tématu rozvoje podnikavosti v úzké spolupráci s JIC a dalšími organizacemi. Cílem je vést a inspirovat žáky k podnikavosti, inovativnosti a kreativitě s respektem k trvalé udržitelnosti a dalším environmentálním aspektům života, budoucího uplatnění, případně podnikání.

V rámci výchovy k podnikavosti poskytujeme pedagogům dlouhodobé vzdělávání (studium pro koordinátory podnikavosti) i krátkodobé workshopy, semináře a konference. Školám a ředitelům poskytujeme metodické materiály i podporu, například formou mentoringu a koučinku. Žáci se mohou zapojit do žákovských soutěží a miniprojektů. Pro děti z řad veřejnosti nabízíme podnikavé kroužky a tábory. Všichni zájemci o oblast podnikavosti ve školách mohou odebírat elektronický newsletter.

UČÍME VENKU!

Ať už jsou to učení ve školních zahradách nebo v blízkém okolí školy, učení venku zažívá velký rozvoj. Lipka k tomu učitelům i celým pedagogickým týmům v roce 2021 nabídla řadu seminářů zaměřených na výuku předmětů venku, cyklus workshopů a metodickou podporu v projektu Venkovní učitel, metodiku Venkovní výuky *na webu*. A je vidět, že to učitele baví a nachází ve výuce venku nový smysl učení.

Možná k tomu přispělo i dlouhé období distanční výuky, které jsme s venkovními učiteli překonávali motivačními webináři. Sdíleli jsme nápady na on-line zadávání úkolů, které mohli žáci plnit venku. Učení venku také propojujeme s formativním hodnocením a vývojovým kontinuem odpovědného jednání. Inspiraci pro učení venku nacházejí učitelé také v platformě *ucimesevenku.cz*, již je Lipka součástí.

Pandemií ovlivněný rok sice mnoho příležitostí Lipce vzal, ale jiné naopak otevřel. Síly jsme spojili s vědeckým centrem VIDA!, kde probíhalo hlídání dětí pracovníků potřebných profesí. Z pracoviště Lipová se stala dočasná školka pro děti všech rodičů, kteří zastávali kritické profese, z Rozmarýnku zase škola. Pokračovali jsme ve spolupráci s DD Vranov, kam chodili nejen naši lektori pomáhat dětem.

LIPOVÁ se kvůli celostátní uzávěře mateřských škol na měsíc proměnila v hernu, laboratoř i dílnu. Toto oživení s sebou však neslo i poměrně náročnou přípravu zahrnující nachystání postýlek, zajištění stravování i hygienických doporučení. Každý den byl pro dvanáct dětí (počet však kolísal) přichystán pestrý tematický program zajišťovaný vždy dvěma pedagožkami. Vzhledem k termínu si děti vyzkoušely velikonoční tradice jako pečení pučálky a barvení vajíček na ohni nebo pletení věnečků z čerstvě ostříhaných vrb. Jako rozlučková tečka za tímto setkáváním proběhla canisterapie vedená lektorkou Danou Kellnerovou, která měla u dětí obrovský ohlas.

KAMENNÁ se během covidového vzdělávání dospělých přenesla do webinářové podoby – v rámci platformy Učíme se venku jsme pořádali každý měsíc webinář k tématu venkovní výuky, dále jsme uspořádali webináře např. ke slovnímu hodnocení, komunikaci environmentálních témat, půdě v přírodní zahradě a další. Webináře měly v průměru dosah cca 350 diváků a vzhledem k živému streamování na Facebooku (jsou dostupné i ze záznamu na [Youtube](#)) také celorepublikový dosah i s diváky ze Slovenska.

JEZÍRKO se zapojilo do péče o děti potřebných profesí v centru VIDA! a do pomoci s distanční výukou v Dětském domově Vranov. Jarní a zimní akce pro veřejnost byly nahrazeny stezkami, které si rodiny mohly projít samostatně, plnit úkoly a něco se dozvědět.

ROZMARÝNEK se zapojil do hlídání dětí pracovníků vybraných profesí ve spolupráci s vědeckým centrem VIDA! i přímo na svém pracovišti. Děti zde mohly strávit jarní prázdniny na příměstském táboře, později pak žáci 1. a 2. třídy základní školy měli možnost vyměnit zavřené školy za budovu a zahradu Rozmarýnku. V dopoledních hodinách to bylo formou podpory s online výukou, po obědě pak pestrým programem a volnou hrou v doprovodu našich lektorů. V lednu a v únoru někteří lektori také pomáhali v Dětském domově Vranov, který se ocitl vlivem epidemie v personální krizi. Lektori asistovali při distančním vyučování, zajištění každodenního provozu a také se dětem snažili zprostředkovat i něco z programů Lipky.

Pedagogové pracoviště **RYCHTA** se velkou měrou zapojovali do pomoci ve VIDA! centru i v dětském domově ve Vranově. K tomu se potýkali s distanční formou vzdělávání. Z našich kuchařek se na několik měsíců staly lakýrnice a opravářky. Jejich práce si můžete na Rychtě všimnout na každém kroku. Třeba v podobě renovovaných židlí, laviček v šatně, zábradlí kolem schodiště. A k tomu stíhaly i vařit pro veřejnost a s úsměvem obědy z okna Rychty vydávat. Rok 2021 byl poznamenán i další tragickou událostí, zásahem tornáda na jižní Moravě. I tady jsme byli nápomocní zapojením do tvorby programů pro děti ze zasažených obcí během letních prázdnin.

LIPKA JAKO REALIZÁTOR PROJEKTU

BUDKA: BUDOVÁNÍ KAPACIT A SPOLUPRÁCE NEFORMÁLNÍHO A FORMÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ NA LIPCE

1. 9. 2018 – 31. 12. 2021

Projekt podpořil spolupráci Lipky a škol při tvorbě nových vzdělávacích programů. Vzniklé programy slouží učitelům, kteří mají zájem o formy a metody práce, které se uplatňují při činnostech v neformálním vzdělávání. Všechny programy byly ověřeny na jedné či více skupinách žáků. Programy jsou určeny pro všechny věkové kategorie od mateřských až po střední školy.

Největší úspěchy projektu:

- vzniklo 18 metodik dlouhodobých programů, které jsou volně ke stažení na [stránkách Lipky](#),
- vznikly [programy a nové nabídky Lipky](#) pro žáky ZŠ se speciálními vzdělávacími potřebami.

CVYK: CESTOU VÝVOJOVÉHO KONTINUA – PODPORA UČITELŮ V OSVOJOVÁNÍ FORMATIVNÍHO HODNOCENÍ

1. 1. 2019 – 31. 12. 2021

Cílem projektu bylo podpořit 21 pedagogů z Jihomoravského a Olomouckého kraje v zavádění formativního hodnocení do běžné praxe škol a využít přítom sadu kritérií vývojového kontinua rozvíjejícího kompetenci k odpovědnému chování vůči přírodě a lidem, která vznikla v rámci projektu CIVIS. Učitelé se setkávali ve dvou skupinách 6x ročně, vyměňovali si zkušenosti a účastnili se vzájemně náslechovcových hodin, ke konci projektu se uskutečnila konference Učím pro změnu.

- Celou konferenci lze shlédnout na [Youtube kanále Lipky](#).
- Z projektu vzniklo velké množství výstupů – videoukázky z reálné výuky učitelů nebo ukázky příprav na výuku, (sebe)hodnocení žáků, inspirace do výuky, ověřené Vývojové kontinuum odpovědného jednání k přírodě a lidem.

EARTHKEEPERS V NOVÝCH REGIONECH ČR

1. 9. 2019 – 30. 6. 2022

Projekt se soustředí na zavedení a rozšíření environmentálního vzdělávacího programu Strážci Země – Earthkeepers do nových regionů ČR. Program účinně ovlivňuje environmentální postoje žáků a směřuje je k žádoucí změně jejich chování, životnímu stylu šetrnějšímu k životnímu prostředí. Zahrnuje práci žáků ve škole a účast na pobytovém programu s lektory ekologického střediska.

REKONSTRUKCE A VYBAVENÍ CENTER EKOLOGICKÉ VÝCHOVY, UČEBEN A JINÝCH ZAŘÍZENÍ PRO ÚČELY EVVO 2020–2022

1. 9. 2020 – 31. 12. 2022

Cílem projektu je rozvíjet venkovní výukové prostory a rozšířit či zkvalitnit paletu výukových pomůcek pro učení venku.

Rychta obnovila výukový prostor u ohniště, na terasu jsme doplnili venkovní tabuli a především pořídili obrovské množství terénních výukových a badatelských pomůcek – lupy a terénní mikroskopy, dalekohledy, zimní badatelské batohy.

Rozmarýnek vybudoval ukázkový dešťový záhon, svody pro využití dešťové vody, sudy a nádrže na vodu a informační leták o využití vody. Proběhl také workshop Jak na zelenou střechu, kde si účastníci pod vedením zkušeného lektora vlastnoručně vyzkoušeli zelenou střechu vybudovat na střeše zahradního altánu. Práce probíhaly i v areálu Lesního penzionu Podmitrov.

Jezírko přistavělo nové nástavkové úly k ukázkovému včelímu stanovišti a postupně do nich včelstva přestěhovalo. Realizaci dalších aktivit přerušilo vykácení okrasného palouku, kde měly některé prvky vzniknout a komplikace se stavbou nového skladu a dřevníků, které měla obstarat externí firma, ale řešili jsme je svépomocí.

ŠABLONY II – LIŠKA

1. 9. 2019 – 28. 2. 2022

Aktivity projektu jsou zaměřeny na profesní rozvoj pedagogů prostřednictvím DVPP, vzájemného setkávání a sdílení zkušeností, spolupráce s odborníky, tandemové výuce, zavádění nových metod a dalších šablon. Díky realizaci projektu se mohla velká část pedagogů posunout v oblasti inkluzivního vzdělávání, byla rozvíjena tandemová vysokoškolská výuka. Spolupracovali jsme s archeoložkou při ukázkách zpracování surovin a úpravy potravin, rozvíjeli nové metody v oblasti vzdělávání o změnách klimatu, badatelství i postupy při zážitkovém vaření.

VENKOVNÍ UČITEL

1. 1. 2020 – 31. 12. 2021

Projekt se zaměřuje na dlouhodobou podporu učitelů ve výuce venku. Celkem 18 učitelů se zúčastnilo tří workshopů a dvou webinářů, kde získávali dovednosti a inspiraci pro různé formy učení venku. Výsledkem je i odborné zakotvení pojmu venkovní výuky v metodologii, která je dostupná všem učitelům **ke stažení zdarma na webu Lipky**.

ZVÝŠENÍ DOSTUPNOSTI SLUŽEB PRO RODINY S DĚTMI PODPOROU REALIZACE PŘÍMĚSTSKÝCH TÁBORŮ

1. 1. 2020 – 31. 12. 2022

Během letních prázdnin jsme uspořádali dva klasické příměstské a jeden výletový tábor do okolí – děti tak s námi mohly cestovat časem, zachraňovat tajuplné a téměř vyhubené bytosti v daleké Transylvánii či spolu s trpaslíky pátrat, kam drak Šmak ukryl ukradený poklad. Tábor během podzimních prázdnin byl opět kvůli pandemické situaci zrušen. Rodiče z regionu Moravského krasu hradí za příměstské tábory pro své děti polovinu ceny. V roce 2021 se do projektu zapojilo 22 rodin.

LIPKA JAKO PARTNER PROJEKTU

IMPLEMENTACE KAP JMK II

1. 9. 2020 – 31. 8. 2023

Lipka je garantem klíčové aktivity KA02 Podpora podnikavosti a kreativity. V loňském roce se do projektu zapojilo dalších 5 škol, celkem už jich je 70. Využívají nabídku 16 programů podporujících na školách témata podnikavosti, finanční gramotnosti, aktivního občanství, udržitelného rozvoje. Podařilo se uskutečnit 16 akcí pro pedagogy, z toho 9 online. Konala se Podnikavá konference i letní školy podnikavosti, kroužky a podnikavé tábory.

SUSTAINABLE FUTURE – V4 TEACHERS NETWORK MEETING

20. 5. 2021 – 31. 7. 2022

Projekt navazuje na mezinárodní projekt *Kids for Eco Action*, který jsme dokončili v minulém roce a jenž podpořil Visegrádský fond. Do projektu vstoupila nová organizace a to Yurashky z Ukrajiny. V roce 2021 jsme připravili s projektovými kolegy z Fundacja CultureLab z Polska, Daphne ze Slovenska a Yurashky z Ukrajiny nové náměty do metodické publikace pro učitele MŠ a 1. st. ZŠ. Publikace je zaměřena na šest vybraných témat: biologická rozmanitost, život pod vodou, ochrana samotářských včel, změna klimatu, zadržování vody a nakládání s odpady.

Hlavní zdroj příjmů Lipky v roce 2021 tvořily dotace od Jihomoravského kraje, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, statutárního města Brna a dotace z fondů Evropské unie a Visegrádského fondu.

Peníze z projektů umožnily Lipce uspořádat množství seminářů pro učitele, jednodenní a týdenní výukové programy pro děti, dovybavení pracovišť výukovými pomůckami, navázání vztahů s organizacemi v zahraničí a vzájemnou výměnu zkušeností. Kvůli nepříznivé pandemické situaci se bohužel řada naplánovaných aktivit musela posunout na rok 2022 a bylo nutné žádat o prodloužení projektů.

Konečná rozvaha 2021	
AKTIVA	KČ
1. Hmotný investiční majetek	
- stroje a zařízení	1 751 555
- budovy	61 662 395
- pozemky	11 498 571
- nedokončené investice	3 015 235
HIM celkem	77 927 756
2. Nehmotný majetek	100 963
3. Oběžná aktiva	
- pohledávky	18 505 074
- nedokončená výroba	99 172
- materiál a zboží na skladě	2 271 061
4. Finanční majetek	
- pokladna	305 300
- běžný účet	20 895 399
- ceniny	-
5. Přechnodné účty ak.	
Oběžná aktiva celkem	42 076 006
AKTIVA CELKEM	120 104 725

PASIVA	KČ
VLASTNÍ ZDROJE	
1. Majetkové fondy	
- fond dlouhodobého majetku	77 985 993
Majetkové fondy celkem	77 985 993
2. Finanční fondy	
- fond odměn	217 399
- fond sociální	758 180
- fond rezervní	17 346 990
- fond reprodukce inv. majetku	315 528
Finanční fondy celkem	18 638 097
3. Hospodářský výsledek	294 008
CIZÍ ZDROJE	
1. Krátkodobé závazky	
- závazky z obchodního styku	1 523 761
- závazky k zaměstnancům	2 952 326
- závazky k soc. zabezpečení	1 271 206
- daňové závazky	318 640
- krátkodobé úvěry	-
- DPH	205 239
Krátkodobé zálohy	88 831
Jiné závazky	8 319
Celkem	6 368 322
2. Dlouhodobé zálohy	16 446 590
3. Dohadné účty pasivní	154 972
4. Výnosy příštích období	216 743
PASIVA CELKEM	120 104 725

Přehled výnosů a nákladů			2021
VÝNOSY	hlavní činnost	hosp. činnost	
	Kč	Kč	
Provozní dotace od ÚSC a EU	46 823 340	-	
z toho: transfery odpisů	-	-	
Výnosy z vlastní činnosti	11 110 550	2 749 594	
z toho:			
- tržby z prodeje zboží	-	1 982 068	
- tábory, kurzy, kroužky	6 609 137	-	
- výukové programy	2 684 638	-	
- prodej služeb	1 814 448	431 894	
- tržby z pronájmu	2 327	335 632	
Ostatní výnosy celkem	121 135	-	
z toho:			
- použití fondů	111 431	-	
- ostatní výnosy	9 704	-	
VÝNOSY CELKEM	58 055 025	2 749 594	
NÁKLADY	hlavní činnost	hosp. činnost	
	Kč	Kč	
Spotřeba materiálů	4 813 301	159 022	
Spotřeba energie	538 326	55 734	
Nákup zboží	-	766 633	
Opravy a udržování	512 759	3 099	
Cestovné	167 588	-	
Ostatní služby	6 748 203	250 629	
Mzdové náklady	31 931 827	1 038 015	
Zákonné sociální pojištění	9 358 816	370 278	
Úroky	-	-	
Kurzové ztráty	1 423	7 715	
Odpisy	3 633 701	-	
Ostatní náklady	148 473	5 069	
NÁKLADY CELKEM	57 854 417	2 656 194	
Hospodářský výsledek	200 608	93 400	
Zisk		294 008	

ŘEDITELSTVÍ

Mgr. Hana Korvasová
ředitelka

Ing. Lenka Appelová
zástupkyně ředitelky

Mgr. Kateřina Borovinová
projektová pracovníce

Mgr. Pavlína Dostalíková
asistentka ředitelky

Mgr. Jana Dvořáčková
projektová manažerka

Ing. Michala Hustá
účetní

Bc. Jaromíra Kamenická
mzdová účetní

Mgr. Lenka Kopáčová
odborná pracovníce

Ing. Aleš Máchal
lektor

Ing. Bc. Veronika Neckařová
PR manažerka

Ing. Pavlína Olšáková
projektová pracovníce

Bc. Šárka Patermannová
projektová pracovníce

Mgr. Zuzana Slámová
PR manažerka

Mgr. Veronika Šancová
projektová pracovníce

Ing. Hana Šolcová
projektová pracovníce

Ing. Iva Vladíková
účetní

RNDr. Dáša Zouharová
lektorka

Mgr. Helena Žvaková
účetní

LIPOVÁ

Mgr. Alena Uhříčková
vedoucí pracoviště

Vladimír Beran
správce

Mária Jakůbková
uklízečka

Jarmila Siničáková
asistentka vedoucí pracoviště

RNDr. Anna Slavíková-Amemori
pedagožka

Mgr. Bc. Aneta Svobodová
pedagožka

Mgr. Lenka Šimková
pedagožka

Bc. Pavlína Veselá
pedagožka

ROZMARÝNEK

Ing. Bc. Martin Šrom
vedoucí pracoviště

Hana Havířová
uklízečka

Irena Koláčná
administrativní pracovníce

Mgr. Petra Nejezchlebová
pedagožka

Mgr. Silvia Neslušánová, Ph.D.
pedagožka

Ing. Jana Němcová
pedagožka

Mgr. Jakub Opršal
pedagog

Mgr. Eva Petrželková
uklízečka

Mgr. Bc. Ivana Plíšková, DiS.
pedagožka

Mgr. Eva Segetová
administrativní pracovníce

Mgr. Jana Schwarzová
pedagožka

Bc. Veronika Šromová
pedagožka

Mgr. Lucie Vladová
pedagožka

RYCHTA

Mgr. Vladislava Kolářová
vedoucí pracoviště

Mgr. Jana Halúzová
pedagožka

Mgr. Bc. Zdeňka Jičínská
pedagožka

Ivana Kaňová
uklízečka

Mgr. Pavla Kozumplíková
pedagožka

Mgr. Michael Král
pedagog

Vlasta Kučerová
kuchařka

Mgr. Martina Macků
pedagožka

Petr Opravil
pedagog

Jitka Vágnerová
vedoucí provozu

Jitka Worbisová
kuchařka

JEZÍRKO

Mgr. Pavlína Žilková
vedoucí pracoviště

Mgr. Ingrid Boučková
vedoucí provozu

Bc. Veronika Brázdilová
administrativní pracovnice

Mgr. Světlá Froncová
pedagožka

Mgr. Eva Kazdová
pedagožka

Ing. Iva Křenovská
pedagožka

Ing. Petr Laštůvka
manažer projektu

Ing. Bc. Jan Libus
pedagog

Jarmila Macháčková
asistentka vedoucí pracoviště

Mgr. Roman Maxa
pedagog

Anna Novotná
odborná pracovnice

Kateřina Novotná
kuchařka

Ing. Jana Pavlíčková
pedagožka

Mgr. Kateřina Řeháková
pedagožka

Ing. Jaroslav Slepíčka
pedagog

KAMENNÁ

Mgr. Hana Mikulicová
vedoucí pracoviště

Mgr. Barbora Dvořáková
projektová pracovnice

Mgr. Jana Frödová
projektová manažerka

Ing. Ludmila Chmelíková
pedagožka

Mgr. Petra Koppová
projektová pracovnice

Ing. Dana Křivánková
pedagožka

Lyubov Lemak
kuchařka

Bc. Kamila Marušková
správkyně

Mgr. Jiří Nešpor
pedagog

Mgr. Helena Nováčková
pedagožka

Mgr. Hana Pivečková
projektová pracovnice

Mgr. Lucie Poppová, Ph.D.
administrativní pracovnice

Rostislav Smítal
administrativní pracovník

Ing. Petra Štěpánková, Ph.D.
pedagožka

MgA. Bc. Jana Viktorinová
administrativní pracovnice

Mgr. Jiří Vorlíček
pedagog

Práce na Lipce nám dělá radost, počet stálých zaměstnanců se v roce 2021 neměnil. Díky projektu iKAP jsme na dohody mohli spolupracovat se 150 novými lidmi, kteří tu odpracovali 6 560 hodin.

Na rodičovské dovolené nás podporují tyto kolegyně: Mgr. Lenka Babáčková, Mgr. Amálie Čípková, Mgr. Blanka Kepáková, Ing. Kateřina Laštůvková, Ing. Jana Májková, Mgr. Adéla Nešporová, Mgr. Karolína Svobodová, Ing. Pavla Švecová, Mgr. et. Mgr. Markéta Zajícová, Ph.D.

PARTNEŘI A SPOLUPRACUJÍCÍ ORGANIZACE

jihomoravský kraj

B | R | N | O

Pavučina
Síť středisek ekologické výchovy

 STÁTNI FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

MUNI

Univerzita Palackého
v Olomouci

 Mendelova
univerzita
v Brně

M U Z E U M
M Ě S T A
B R N O

OBEC
KRÁSENSKO

MĚSTSKÁ ČÁST
BRNO-JUNDRŮV

 PŘÍRODNÍ
ZAHŘADA
zapsaný spolek

S K A V
stálá konference asociací ve vzdělávání

 nadace
partnerství
| LIDÉ A PŘÍRODA

veronica
EKOLOGICKÝ INSTITUT

VIDN
science|ntrum

JIC

 NAZEMI

SEVER
STŘEŠSKO EKOLOGICKÉ VÝCHOVY

 CHALOUPKY

 rezekvítek

CENTRUM
kociánka

vila Stiassni

 LUŽÁNKY

 ASOCIACE
ZAHRADNÍ
TERAPIE

 LOTOS
doléčovací centrum

MB

LAMACENTRUM
 HÁDY

Výroční zpráva Lipky 2021

Autoři textů a fotografií: zaměstnanci Lipky

Grafika a sazba: Jana Zbirovská

Redakce: Zuzana Slámová

Jazyková korektura: Anna Novotná

Vydala Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání Brno, příspěvková organizace

www.lipka.cz

Brno 2022

NA OBSAH

WWW.LIPKA.CZ